

Regeringens proposition

2000/01:107

Bidrag vid korttidsstudier och vissa andra
studiestödsfrågor

Prop.
2000/01:107

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 15 mars 2001

Lena Hjelm-Wallén

Thomas Östros
(Utbildningsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa lagändringar till följd av den nya ordning som från och med den 1 juli 2001 skall gälla för bidrag till studerande vid korttidsstudier.

Vidare föreslås en ändring i studiestödslagen (1999:1395) och dess övergångsbestämmelser föreslås beträffande möjligheten att få studielån efter 41 års ålder. Vissa tidigare lån skall inte begränsa möjligheten till fortsatta lån. Lån som den studerande tidigare haft för studier på grundskolenivån skall inte räknas in i den sammanlagda tiden för rätt till fortsatta studielån. Lån på gymnasienivån för behörighetsgivande studier, som den studerande fått avskrivna vid högskolestudier, skall inte heller räknas in. Dessutom föreslås att en ny övergångsbestämmelse till studiestödslagen införs för att underlätta för vissa högskolestuderande som får studiemedel enligt såväl de gamla som de nya bestämmelserna om studiestöd. Enligt bestämmelsen skall studiemedel i vissa fall kunna lämnas enligt äldre regler för att en högskolestuderande skall kunna slutföra sina studier med studiemedel.

I propositionen föreslås ett tillägg i övergångsbestämmelserna till studiestödslagen som avser samordning mellan olika studiestöd. Slutligen föreslås vissa följdändringar i studiestödslagen med anledning av de termer och uttryck som används i inkomstskattelagen (1999:1229).

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde.....	4
2.2	Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	5
2.3	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	7
2.4	Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)	8
3	Ärendet och dess beredning.....	13
4	Bidrag vid studier under kortare tid.....	14
5	Ändring av studiestödslagen.....	16
5.1	Övre åldersgräns för studielån.....	16
5.2	Övergångsbestämmelse om längsta tid för studiemedel för högskolestuderande	18
5.3	Inkomstbegreppet	19
5.4	Samordning av vissa studiestöd	20
6	Författningskommentar.....	22
6.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde.....	22
6.2	Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	22
6.3	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	22
6.4	Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)	23
Bilaga	25
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 mars 2001.....		26

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2000/01:107

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde,
2. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
3. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
4. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde¹ skall införas en ny paragraf, 8 §, av följande lydelse.

8 §

Landsorganisationen i Sverige och Tjänstemännens Centralorganisation prövar frågor om fördelning av bidrag till studerande vid korttidsstudier.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

¹ Lagen omtryckt 1990:232.

2.2 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen
(1980:100)

Prop. 2000/01:107

Härigenom föreskrivs att bilagan till sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha följande lydelse.

Bilaga²

Nuvarande lydelse

I enlighet med vad som anges i 1 kap. 8 § skall vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som nämns nedan i den mån handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

Organ	Verksamhet
Kungliga Svenska Aeroklubben	besiktning och tillsyn av luftfartyg samt utfärdande och förnyande av luftvärdighetsbevis (SFS 1957:297)
Länsbildningsförbunden	statligt stöd till kulturverksamhet genom ideella föreningar (SFS 1976:1046)
Sveriges Riksidrottsförbund	fördelning av statsbidrag till idrottsverksamhet (SFS 1995:361)

Föreslagen lydelse

I enlighet med vad som anges i 1 kap. 8 § skall vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som nämns nedan i den mån handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

Organ	Verksamhet
Kungliga Svenska Aeroklubben	besiktning och tillsyn av luftfartyg

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 1999:1174.

samt utfärdande och förnyande av luftvärdighetsbevis (SFS 1957:297) Prop. 2000/01:107

Landsorganisationen i Sverige

statligt stöd i form av bidrag till studerande vid korttidsstudier (SFS 1976:1046)

Länsbildningsförbunden

statligt stöd till kulturverksamhet genom ideella föreningar (SFS 1976:1046)

Sveriges Riksidrottsförbund

fördelning av statsbidrag till idrottsverksamhet (SFS 1995:361)

Tjänstemännens Centralorganisation

statligt stöd i form av bidrag till studerande vid korttidsstudier (SFS 1976:1046)

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

2.3 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen
(1999:1229)

Prop. 2000/01:107

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 34 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 1999/2000:10 Föreslagen lydelse

11 kap.

34 §

Följande ersättningar i samband med studier skall tas upp:

1. utbildningsbidrag för doktorander,
2. särskilt utbildningsbidrag, och
3. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF).

Studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) skall inte tas upp.

Studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) skall inte tas upp. *Detta gäller också bidrag till studerande vid korttidsstudier som får fördelas av Landsorganisationen i Sverige eller Tjänstemännens Centralorganisation med stöd av lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde eller av Statens institut för särskilt utbildningsstöd.*

Härigenom föreskrivs i fråga om studiestödslagen (1999:1395)

dels att 3 kap. 9 och 19 §§, 4 kap. 14 §, 5 kap. 1 § samt punkterna 1, 2 och 5 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna skall ha följande lydelse,

dels att det i övergångsbestämmelserna skall införas tre nya punkter, 2 a, 3 a och 5a, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

9 §

Trots vad som anges i 8 § är rätten till studiemedel i form av studielån begränsad till sammanlagt högst det antal veckor som anges nedan från och med det kalenderår då den studerande fyller 41 år. Det antal veckor som den studerande tidigare har haft studielån skall räknas in i det sammanlagda antalet veckor. Om den studerande inte har fått studielån under en sammanhängande period skall rätten till fortsatta studielån bedömas med beaktande av den studerandes ålder vid den nya studiemedelsperiodens början. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som skall anses vara en sammanhängande period.

Trots vad som anges i 8 § är rätten till studiemedel i form av studielån begränsad till sammanlagt högst det antal veckor som anges nedan från och med det kalenderår då den studerande fyller 41 år.

Det antal veckor som den studerande tidigare har haft studielån skall räknas in i det sammanlagda antalet veckor. *Detta gäller dock inte studielån som har lämnats för*

1. studier på grundskolenivå,

2. studier i någon annan sådan utbildning som avses i 2 § andra stycket

– till den del som lånet har skrivits av med stöd av 4 kap. 22 §, eller

– om lånet har lämnats samtidigt med ett högre bidrag enligt 3 kap. 13 §, till den del som lånet annars skulle ha gett rätt till avskrivning med stöd av 4 kap. 22 §.

Om den studerande inte har fått studielån under en sammanhängande period skall rätten till fortsatta studielån bedömas med beaktande av den studerandes ålder vid den nya studiemedelsperiodens början. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som skall anses vara en sammanhängande period.

Ålder som uppnås under kalenderåret	Antal veckor
41 år	220
42 år	200
43 år	180
44 år	160
45 år	140
46 år	120
47 år	100
48 år	80
49 år	60
50 år	40

19 §

Som den studerandes inkomst under ett kalenderhalvår enligt 16 § räknas vad som hänför sig till det halvåret av den studerandes *inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital* vid taxeringen för kalenderåret.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur inkomsten skall räknas för studerande som inte taxeras för sin huvudsakliga inkomst i Sverige.

Ett beslut om studiemedel skall grunda sig på den uppgift om beräknad inkomst som den studerande lämnar i ansökan om studiemedel.

Som den studerandes inkomst under ett kalenderhalvår enligt 16 § räknas vad som hänför sig till det halvåret av den studerandes *överskott i inkomstlagen tjänst, näringsverksamhet och kapital* vid taxeringen för kalenderåret.

4 kap.

14 §

Årsbeloppet får sättas ned till fem procent av det belopp som utgör summan av låntagarens *inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital* under betalningsåret. Detta gäller dock endast till och med det kalenderår då låntagaren fyller 49 år.

Årsbeloppet får sättas ned till fem procent av *låntagarens inkomst. Som inkomst räknas det belopp som utgör summan av låntagarens överskott i inkomstlagen tjänst, näringsverksamhet och kapital* under betalningsåret. Detta gäller dock endast till och med det kalenderår då låntagaren fyller 49 år.

Från och med det kalenderår då låntagaren fyller 50 år får årsbeloppet sättas ned till sju procent av den i första stycket angivna inkomsten. Tillägg till inkomsten får göras för förmögenhet enligt grunder som regeringen bestämmer.

Nedsättning får ske endast om årsbeloppet beräknat enligt första och andra styckena understiger årsbeloppet beräknat enligt 8–11 §§ med minst tre procent av prisbasbeloppet.

Årsbeloppet får sättas ned till noll, om årsbeloppet beräknat enligt första och andra styckena understiger fem procent av prisbasbeloppet.

5 kap.**1 §**

Om en studerande har fått studiemedel felaktigt eller med för högt belopp på grund av att summan av hans eller hennes *inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital* vid taxeringen överstigit den inkomst som lagts till grund för beräkningen av studiemedel, skall det som betalats ut för mycket krävas tillbaka. Belopp som understiger en viss av regeringen fastställd gräns, skall dock inte krävas tillbaka.

Om någon i annat fall än som avses i första stycket genom oriktiga uppgifter eller genom att inte fullgöra sin uppgifts- och anmälningsskyldighet eller på något annat sätt har orsakat att studiehjälp eller studiemedel lämnats felaktigt eller med för högt belopp, skall det som betalats ut för mycket krävas tillbaka. Detsamma gäller om någon på annat sätt fått studiestöd felaktigt eller med för högt belopp och insett eller borde ha insett detta.

Om det finns synnerliga skäl, får ett krav på återbetalning enligt första eller andra stycket helt eller delvis efterges.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001, då studiestödslagen (1973:349) och lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa skall upphöra att gälla. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om studiestöd som avser tid före ikraftträdandet.

2. Till en studerande som före den 1 juli 2001 har påbörjat en utbildning och för den utbildningen beviljats särskilt vuxenstudiestöd enligt studiestödslagen

Om en studerande har fått studiemedel felaktigt eller med för högt belopp på grund av att summan av hans eller hennes *överskott i inkomstlagen* tjänst, näringsverksamhet och kapital vid taxeringen överstigit den inkomst som lagts till grund för beräkningen av studiemedel, skall det som betalats ut för mycket krävas tillbaka. Belopp som understiger en viss av regeringen fastställd gräns, skall dock inte krävas tillbaka.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001, då studiestödslagen (1973:349) och lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa skall upphöra att gälla. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om studiestöd som avser tid före ikraftträdandet. *Vad som sägs om inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital i 4 kap. 21 §, 8 kap. 4 § och 9 kap. 2 § studiestödslagen (1973:349) samt i punkten 2 f i övergångsbestämmelserna till lagen (1988:877) om ändring i nämnda lag, skall dock från och med taxeringsåret 2002 i stället avse överskott i inkomstlagen tjänst, näringsverksamhet och kapital.*

2. Till en studerande som före den 1 juli 2001 har påbörjat en utbildning och för den utbildningen beviljats särskilt vuxenstudiestöd enligt studiestödslagen

(1973:349) eller särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa enligt lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa får sådant studiestöd på ansökan av den studerande lämnas enligt äldre bestämmelser under den tid som den studerande kan behöva för att slutföra studierna, dock längst till och med den 30 juni 2003. Om studiestöd lämnas enligt äldre bestämmelser, skall dessa även i övrigt tillämpas på studiestödet.

(1973:349) eller särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa enligt lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa får sådant studiestöd på ansökan av den studerande lämnas enligt äldre bestämmelser under den tid som den studerande kan behöva för att slutföra studierna, dock längst till och med den 30 juni 2003. Om studiestöd lämnas enligt äldre bestämmelser, skall dessa även i övrigt tillämpas på studiestödet. *Bestämmelserna om samordning i 3 kap. 25 § i den nya lagen skall tillämpas på ett motsvarande sätt i fråga om studiemedel enligt den nya lagen och särskilt vuxenstudiestöd. Detsamma gäller bestämmelserna om avräkning i 7 kap. 20 § i den gamla lagen i fråga om studiemedel enligt den nya lagen och särskilt vuxenstudiestöd eller särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.*

2 a. Till en studerande som före den 1 juli 2001 påbörjar en utbildning och för den utbildningen beviljas korttidsstudiestöd eller internatbidrag enligt studiestödslagen (1973:349) får sådant studiestöd på ansökan av den studerande lämnas enligt äldre bestämmelser under den tid som den studerande kan behöva för att slutföra studierna, dock längst till och med den 31 augusti 2001. Om studiestöd lämnas enligt äldre bestämmelser, skall dessa även i övrigt tillämpas på studiestödet.

3 a. Utan den tidsbegränsning som anges i punkt 3 får studiemedel lämnas enligt bestämmelserna i 4 kap. 8 § första stycket i den gamla lagen för att en studerande skall kunna slutföra studierna, utan hinder av bestämmelserna i 3 kap. 8–10 §§ i den nya lagen. Detta gäller dock bara, om den studerande

– före den 1 juli 2001 har på-

börjat en högskoleutbildning och för den utbildningen beviljats studiemedel enligt studiestödslagen (1973:349), och

– innan högskoleutbildningen påbörjades har beviljats studiemedel för andra högskolestudier.

5. Om en studerande har beviljats studiemedel eller särskilt vuxenstudiestöd enligt studiestödslagen (1973:349) eller särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa enligt lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa skall den tid som studiestöd har beviljats för räknas in vid bedömningen av om studiemedel får lämnas enligt 3 kap. 8–10 §§ i den nya lagen. Tid enligt den gamla lagen skall räknas om till motsvarande antal veckor enligt den nya lagen.

5. Om en studerande har beviljats studiemedel eller särskilt vuxenstudiestöd enligt studiestödslagen (1973:349) eller särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa enligt lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa skall den tid som studiestöd har beviljats för räknas in vid bedömningen av om studiemedel får lämnas enligt 3 kap. 8–10 §§ i den nya lagen. *Vid bedömningen av om studielån får lämnas enligt 3 kap. 9 § i den nya lagen skall de särskilda bestämmelserna i 5 a tillämpas.* Tid enligt den gamla lagen skall räknas om till motsvarande antal veckor enligt den nya lagen.

5 a. Vid bedömningen av om studielån får lämnas enligt 3 kap. 9 § i den nya lagen, skall trots vad som sägs i punkten 5 inte räknas in studielån och återbetalningspliktiga studiemedel som har beviljats för

1. studier på grundskolenivå,

2. studier i någon annan sådan utbildning som avses i 4 kap. 2 § eller 7 kap. 1 § i den gamla lagen, om utbildningen ger grundläggande eller särskild behörighet för grundläggande högskoleutbildning
– till den del som lånet har skrivits av med stöd av 8 kap. 11 § i den gamla lagen, eller

– om studielånen eller de återbetalningspliktiga studiemedlen har lämnats som särskilt vuxenstudiestöd eller särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa, till den del som lånet annars skulle ha gett rätt till avskrivning enligt 8 kap. 11 § i den gamla lagen.

Regeringen överlämnade i september 1999 propositionen Ett reformerat studiestödssystem (1999/2000:10) till riksdagen. Till grund för propositionen låg Studiestödsutredningens betänkande Sammanhållet studiestöd (SOU 1996:90) och remissynpunkter på detta betänkande. I december 1999 fattade riksdagen, i enlighet med förslaget i propositionen, beslut om en ny studiestödslag (1999:1395). Den nya lagen träder i kraft den 1 juli 2001.

Det nya studiestödssystemet innebär att korttidsstudiestöd och internatbidrag inte längre regleras i studiestödslagen. I studiestödspropositionen anförde regeringen att syftet med dessa stöd borde tillgodoses i andra former. I budgetpropositionen för 2001 (prop. 2000/01:1, utg. omr. 15) föreslog regeringen en ny ordning för korttidsstudiestöd och internatbidrag samt för timersättning vid vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvux). Riksdagen godkände regeringens förslag (bet. 2000/01:UbU2, rskr. 2000/01:100). Det innebär att medel för bidrag till studerande vid studier under kortare tid från och med den 1 juli 2001 skall anvisas dels till Statens institut för särskilt utbildningsstöd (Sisus), dels som statsbidrag till Landsorganisationen i Sverige (LO) och Tjänstemännens Centralorganisation (TCO). Till Sisus skall även anvisas medel för timersättning till studerande i särvux. I propositionen anmälde regeringen sin avsikt att återkomma till riksdagen med förslag till de lagändringar som utformningen av dessa stöd skulle komma att kräva. De förslagen lämnas i denna proposition. För att underlätta övergången till den nya ordningen föreslås också en övergångsbestämmelse i den nya studiestödslagen. Sisus, LO, TCO och Centrala studiestödsnämnden (CSN) har beretts tillfälle att under hand, såväl skriftligen som muntligen, lämna synpunkter på förslagen.

Regeringen föreslår en ändring i den nya studiestödslagen och dess övergångsbestämmelser beträffande möjligheten att få studielån efter 41 års ålder.

Genom att en helt ny studiestödslag ersätter den nu gällande studiestödslagen (1973:349) har vissa övergångsbestämmelser införts för studerande som nu befinner sig under utbildning och därför får studiestöd enligt såväl den gamla som den nya lagen. Regeringen föreslår nu ytterligare en övergångsbestämmelse i syfte att underlätta för vissa högskolestuderande som får studiestöd enligt båda systemen att slutföra påbörjad utbildning. Vidare föreslås ett tillägg i övergångsbestämmelserna som avser samordning mellan olika studiestöd. Vissa följdändringar föreslås också i studiestödslagen med anledning av de termer och uttryck som används i inkomstskattelagen.

CSN har beretts tillfälle att lämna synpunkter på förslagen till ändringar i studiestödslagen.

Lagrådet

Vissa av de lagförslag som nu lämnas är sådana att Lagrådets yttrande normalt bör inhämtas. Det gäller förslagen om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsavgifter inom Utbild-

ningsdepartementets verksamhetsområde, sekretesslagen (1980:100) och inkomstskattelagen (1999:1229). Dessa förslag är dock inte lagtekniskt komplicerade och de har ett begränsat tillämpningsområde. Vad gäller förslaget om ändring i sekretesslagen innebär förslaget inte någon begränsning av rätten att ta del av allmänna handlingar. Ändringarna får därför anses vara av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Bidrag vid studier under kortare tid

Regeringens förslag: Det skall av inkomstskattelagen (1999:1229) framgå att sådana bidrag vid korttidsstudier som fördelas av Statens institut för särskilt utbildningsstöd (Sisus), Landsorganisationen i Sverige (LO) eller Tjänstemännens Centralorganisation (TCO) inte skall tas upp i inkomstslaget tjänst.

Vidare skall det i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde införas en bestämmelse om att LO och TCO har till uppgift att pröva frågor om fördelning av bidrag till studerande vid korttidsstudier. Vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos en myndighet skall gälla också handlingar hos LO och TCO som avser sådant stöd.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) skall med stöd av en ny övergångsbestämmelse till studiestödslagen (1999:1395) kunna fatta beslut om korttidsstudiestöd och internatbidrag även för vissa studier som avslutas efter den 1 juli 2001.

Bakgrund: I budgetpropositionen för 2001 (prop. 2000/01:1, utg. omr. 15) föreslog regeringen en ny ordning för stöd till personer som studerar under kortare tid eller får timersättning vid vuxenutbildning för utvecklingsstörda. Riksdagen godkände regeringens förslag (bet. 2000/01:UbU2, rskr. 2000/01:100). I propositionen anmälde regeringen sin avsikt att återkomma till riksdagen med förslag till de lagändringar som den föreslagna utformningen av dessa stöd skulle komma att kräva.

Skälen för regeringens förslag: Den nya ordningen innebär att två organisationer, LO och TCO, och en statlig myndighet, Sisus, skall ansvara för fördelningen av bidrag till studerande vid studier under kortare tid. Med sådana studier avses viss mycket begränsad utbildning i t.ex. studiecirkel eller kurs vid folkhögskola för vilken studiemedel inte kan lämnas. Regeringen avser att i förordning närmare ange vilka utbildningar som kan ge rätt till bidrag. Därvid bör även vuxenutbildning för utvecklingsstörda (sär vux) tas upp som en sådan utbildning under kortare tid.

Syftet skall vara att med hjälp av detta stöd rekrytera personer med kort tidigare utbildning till studier. Som angavs i budgetpropositionen bör de som är i störst behov av utbildning prioriteras. Även i den delen ankommer det på regeringen att närmare reglera vad som från och med den 1 juli 2001 skall gälla för dessa stöd. Därvid bör även de studerande

tillgodoses ett skydd vid sjukdom inom ramen för bidragssystemet på motsvarande sätt som studerande med studiemedel har.

Regeringen anser att även om ändamålen för stöden skall vara desamma som tidigare behöver uttrycken korttidsstudiestöd, internatbidrag samt timersättning vid vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvox) inte längre användas. I stället kan begreppet bidrag vid korttidsstudier användas.

Inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2001 skall bidrag vid korttidsstudier som handhas av Sisus, LO och TCO vara skattefria. Detta överensstämmer med vad som gäller för studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395). De studerande i detta nya system får inte stöd i egenskap av arbetstagare och bidragsbeloppet blir lika stort för alla. Beloppet till den enskilde skall alltså bestämmas till ett schablonbelopp utan anknytning till inkomst. Det bör av inkomstskattelagen uttryckligen framgå att sådana bidrag inte skall tas upp i inkomstslaget tjänst.

Överlämnande av förvaltningsuppgift

De medel som anvisas som statsbidrag till LO och TCO skall av dessa organisationer fördelas som bidrag till enskilda. Det innebär att LO och TCO anförtros en förvaltningsuppgift. Enligt 11 kap. 6 § regeringsformen kan en förvaltningsuppgift överlämnas till ett enskilt organ. Om uppgiften innefattar myndighetsutövning skall det ske med stöd av lag. I föreliggande fall blir det fråga om att LO och TCO skall fatta beslut om en förmån för enskilda studerande vilket är att betrakta som myndighetsutövning mot enskild. Regeringen anser därför att det skall införas en bestämmelse i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde om att LO och TCO har till uppgift att pröva frågor om fördelning av bidrag till studerande vid korttidsstudier.

Sekretesslagen

Enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen (TF) gäller en principiell rätt för var och en att ta del av allmänna handlingar. TF:s regler om handlingars offentlighet tar alltså sikte på myndigheter, inte på privaträttsliga subjekt. Enligt 1 kap. 8 § sekretesslagen (1980:100) skall dock vad som föreskrivs i TF om rätt att ta del av handlingar hos en myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos de organ som anges i bilagan till sekretesslagen, i den mån handlingarna hör till den verksamhet som nämns i bilagan. Organen skall vid tillämpning av sekretesslagen jämföras med myndighet.

Om en förvaltningsuppgift överlämnas till ett privaträttsligt subjekt innebär det vanligen att offentlighetsprincipen görs tillämplig hos det privaträttsliga subjektet. Detta gäller särskilt om det är fråga om en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning. Intresset av insyn i

offentlig verksamhet gör sig gällande med likartad styrka oavsett den yttre form som valts för verksamheten. När ett privaträttsligt subjekt på statens uppdrag utför en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning, såsom t.ex. fördelning av statliga medel, bör offentlighetsprincipen tillämpas. Den del av LO:s och TCO:s verksamhet som rör hanteringen av bidrag vid korttidsstudier skall därför tas upp i den bilaga som avses i 1 kap. 8 § sekretesslagen. Vad som föreskrivs i TF om rätt att ta del av handlingar hos en myndighet skall därmed i tillämpliga delar gälla också handlingar hos LO och TCO.

Övergångsbestämmelse till studiestödslagen

Under sommaren anordnas mycket få utbildningar av kort karaktär. Sisu och CSN har framhållit att vissa personer kan befinna sig mitt i en utbildning under halvårsskiftet då de nya reglerna börjar gälla. För att övergången till den nya ordningen skall bli smidig bör en ny övergångsbestämmelse införas i studiestödslagen. Studerande som före den 1 juli 2001 har påbörjat en utbildning och fått korttidsstudiestöd eller internatbidrag av CSN för den utbildningen skall kunna få fortsätta med samma studiestöd för att slutföra utbildningen. Denna möjlighet bör kvarstå längst till den 31 augusti 2001.

5 Ändring av studiestödslagen

5.1 Övre åldersgräns för studielån

I det nya studiemedelssystemet är utgångspunkten att lånen skall återbetalas. Lånedelen av studiemedlen lämnas därför längst t.o.m. det år den studerande fyller 50 år. Enligt 3 kap. 9 § studiestödslagen (1999:1395) begränsas rätten till studielån successivt fr.o.m. det år den studerande fyller 41 år enligt en regel ("trappa") som anger hur många låneveckor som kan medges om studier påbörjas vid en angiven ålder. De lån som den studerande har haft tidigare skall räknas in – oavsett vilken nivå som studierna bedrivits på – i det sammanlagda antalet veckor som studielån kan lämnas för. Bidragsdelen i studiemedlen lämnas ograverad till och med 50 års ålder.

Regeringens förslag: Vid bedömningen av om en studerande som är 41 år eller äldre har rätt till studielån skall tidigare studielån för studier på lägre nivå endast räknas in i viss utsträckning. Lån som den studerande tidigare har haft för studier på grundskolenivå skall inte räknas in. Lån för behörighetsgivande studier på gymnasienivå som skrivits av med anledning av senare studier med studielån på högskolenivå skall inte heller räknas in i det sammanlagda antalet veckor som studielån kan lämnas för. Motsvarande skall gälla lån som lämnats samtidigt med det högre bidraget eller – enligt äldre bestämmelser – i form av särskilt vuxenstudiestöd (svux) eller särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (svuxa).

Skälen för regeringens förslag: Eftersom utgångspunkten i det nya studiemedelssystemet är att lånen skall återbetalas begränsas lånemöjligheten stegvis fr.o.m. 41 års ålder. Regeringen anser att en viss justering av bestämmelserna bör kunna vidtas utan att huvudprinciperna eftersätts. Motivet är att det är angeläget att studerande som påbörjat studier med studielån på grundskole- och/eller gymnasienivå ges bättre förutsättningar att avsluta även längre kompetenshöjande utbildningar med studielån.

Regeringen anser därför att lån som har tagits för studier på lägre utbildningsnivå bara skall räknas in i viss utsträckning vid bedömning av rätt till fortsatta lån. Vissa personer som tidigare tagit studielån för behörighetsgivande studier på grundskole- och/eller gymnasienivå kan annars komma att hindras eller få alltför begränsade möjligheter att genomgå utbildning på eftergymnasial nivå. Med behörighetsgivande studier avses utbildning som ger grundläggande eller särskild behörighet för grundläggande högskoleutbildning. Tidigare lån på grundskolenivå skall därför inte räknas in vid beräkningen av den längsta tid för vilken studielån kan lämnas fr.o.m. 41 års ålder. I det nya studiestödssystemet finns en möjlighet till avskrivning av lån för tidigare studier på grundskole- och gymnasienivå. Sådana lån kan till viss del skrivas av om lånen har lämnats för att den studerande skall få grundläggande eller särskild behörighet för grundläggande högskoleutbildning. Lånet skrivs i sådant fall av med en sjättedel för varje 40 poäng som kan ingå i en högskoleexamen och som låntagaren har genomfört med godkänt resultat. Den sammanlagda avskrivningen får dock omfatta högst hälften av det först lånade beloppet. En liknande möjlighet finns i det nu gällande systemet. Eftersom lån på gymnasienivå i dessa delar alltså inte behöver betalas tillbaka bör lån som skrivits av inte begränsa möjligheten till fortsatta lån. Tid för vilken lån har lämnats, som motsvarar den andel lån som senare har skrivits av, bör därför inte räknas in i trappan (d.v.s. om lånet skrivs av med en tredjedel räknas inte en tredjedel av låneveckorna in). Denna minskning av inräkandet i den s.k. trappan skall kunna göras oavsett när avskrivningen inträffar. I praktiken innebär detta att högst hälften av tidigare lån på gymnasienivå räknas in vid beräkning av den längsta tid för vilken studielån kan lämnas fr.o.m. 41 års ålder för den som uppfyllt kraven för sådan avskrivning.

Har det högre bidraget (82 procent) lämnats under de gymnasiala studierna gäller inte samma förmånliga avskrivningsregler som för studerande med det generella bidraget (34,5 procent) eftersom skuldsättningen inte blir så stor. Detsamma gäller för lån tagna inom de nuvarande systemen svux och svuxa. Regeringen anser att vid bedömning av rätt till fortsatta lån inom den s.k. trappan bör rimligen även sådana mindre lån tagna för studier på behörighetsgivande utbildning betraktas som om avskrivning var möjlig efter senare genomförda eftergymnasiala studier.

Förslaget innebär t.ex. att vid 41 års ålder har en person som tagit studielån under maximala 120 veckor för en behörighetsgivande gymnasial utbildning fortfarande möjlighet att studera vidare i högst fyra år (160 veckor). Detta svarar väl mot möjligheten att låna enligt nu gällande termins- och åldersregler. Se vidare exempel i bilagan.

Regeringen har inhämtat att CSN inte har fullständig information tillgänglig för att pröva rätten till fortsatta lån för personer som fått stu-

dielån längre tillbaka i tiden. Den enskilde sökande kan därför behöva bidra med underlag för att en sådan prövning skall kunna ske.

I sammanhanget finns det anledning att klargöra vad som avses med begreppet tidigare studielån. Med sådana lån avses här både studielån enligt studiestödslagen (1999:1395) samt studielån och återbetalningspliktiga studiemedel inom ramen för studiemedel eller särskilt vuxenstudiestöd enligt studiestödslagen (1973:349) eller särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa enligt lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.

Av de redovisningar som regeringen lämnade i studiestödspropositionen framgår att lånebenägenheten hos äldre studerande är begränsad. Dessutom är det mycket få studerande som använder sig av den maximala lånemöjligheten. Regeringen gör därför den bedömningen att de ekonomiska konsekvenserna för det allmänna av den föreslagna ändringen blir begränsade.

Förslaget föranleder ändringar i 3 kap. 9 § studiestödslagen och i övergångsbestämmelserna till lagen.

Avskrivning av tidigare lån avser ett visst belopp medan studiemedel lämnas för ett antal veckor. Det kan därför behövas närmare bestämmelser om hur ett beslut om avskrivning skall påverka veckoberäkningen. Det bör ankomma på regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att med stöd av 3 kap. 31 § studiestödslagen utfärda närmare föreskrifter om detta.

5.2 Övergångsbestämmelse om längsta tid för studiemedel för högskolestuderande

Regeringens förslag: En ny övergångsbestämmelse skall föras in i studiestödslagen (1999:1395) för att underlätta för vissa högskolestuderande som får studiemedel enligt såväl de gamla som de nya bestämmelserna om studiestöd. Studiemedel skall i vissa fall kunna lämnas enligt bestämmelserna i studiestödslagen (1973:349) om längsta tid för studiemedel för att en högskolestuderande skall kunna slutföra sina studier med studiemedel.

Bakgrund: I det nya studiestödssystemet kan studiemedel i form av bidrag och lån lämnas under en viss längsta tid uttryckt i antal veckor vid heltidsstudier. För utbildning på högskolenivå och annan eftergymnasial nivå får studiemedel lämnas under högst 240 veckor (sex år). Jämfört med nuvarande system är detta ingen förändring. Det finns i det nya systemet en möjlighet att få studiemedel för längre tid än den fastställda tidsgränsen om det finns ”synnerliga skäl”. Med synnerliga skäl avses t.ex. förlängd studietid på grund av funktionshinder eller andra mycket speciella omständigheter. Vad som kan anses vara synnerliga skäl blir CSN:s och den nya överklagandemyndighetens uppgift att avgöra.

Det nya systemet innebär en skärpning jämfört med nuvarande system där studiemedel kan lämnas för längre tid än huvudregeln om det finns ”särskilda skäl” och det inte är fråga om forskarutbildning. Den praxis som utvecklats har inneburit att många studerande i förväg har räknat

med att genom dispens få studiemedel under ytterligare någon eller några terminer utöver vad som gäller enligt huvudregeln. För att studerande, som utgått från praxis i nuvarande studiestödssystem vid planeringen av sina studier, inte skulle komma att påverkas negativt vid övergången till det nya systemet har en övergångsbestämmelse införts till den nya studiestödslagen (1999:1395). Enligt tredje punkten i övergångsbestämmelserna till den nya lagen får studerande som har påbörjat studier med studiemedel före den 1 juli 2001 fortsätta studera med studiemedel enligt nuvarande bestämmelser om längsta tid med studiemedel även efter att det nya studiestödssystemet trätt i kraft. De äldre bestämmelserna får dock tillämpas längst till och med den 30 juni 2003.

Skälen för regeringens förslag: För vissa studerande på högskolenivå har det visat sig att övergångsperioden om två år inte kommer att räcka till. Det gäller dem som före den 1 juli 2001 påbörjat en flerårig högskoleutbildning med studiemedel enligt nuvarande bestämmelser och som dessförinnan bedrivit annan högskoleutbildning med studiemedel. Dessutom har de studerande behövt studiemedel i sammanlagt mer än 240 veckor för att kunna slutföra den nu påbörjade högskoleutbildningen med studiestöd. Med utgångspunkt i CSN:s nuvarande praxis gällande dispens för fler studiemedelsterminer har dessa studerande kunnat förutsätta ytterligare någon eller några terminer med studiemedel utöver huvudregeln för att avsluta sina studier.

För att övergången till det nya studiestödssystemet inte skall påverka dessa högskolestuderande på ett sätt som för den enskilde kan framstå som oförutsett föreslår regeringen att en ytterligare övergångsbestämmelse införs i den nya studiestödslagen. Bestämmelsen innebär att studiemedel efter den 1 juli 2001 skall kunna lämnas enligt nuvarande regler om längsta tid för studiemedel, om vissa förutsättningar är uppfyllda. För det första skall högskolestudier med studiemedel ha påbörjats före den 1 juli 2001. För det andra skall den studerande ha bedrivit annan högskoleutbildning med studiemedel innan dess. Det är alltså endast studerande som skall slutföra en påbörjad sammanhängande högskoleutbildning som avses.

Antalet personer som kan komma att omfattas av denna övergångsbestämmelse uppskattas till något hundratal personer per år över, som längst, en period om tre terminer.

5.3 Inkomstbegreppet

Regeringens förslag: Med anledning av de nya termer och uttryck som används i inkomstskattelagen (1999:1229) skall följdändringar göras i studiestödslagen (1999:1395) och i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till den lagen.

Skälen för regeringens förslag: I studiestödslagen (1999:1395) finns vissa bestämmelser om beräkning av inkomst. Samtliga dessa bestämmelser innebär att som inkomst räknas den enskildes inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital under en viss tidsperiod. Uttrycken härrör från bestämmelserna i kommunalskattelagen (1928:370) där ordet

inkomst användes för att uttrycka resultatet i ett inkomstslag. I inkomstskattelagen (1999:1229) används i stället uttrycket *överskottet eller underskottet* eller *resultatet* för att uttrycka slutsumman i ett visst inkomstslag. Ändringar skall därför göras i studiestödslagen så att terminologin i den överensstämmer med terminologin i inkomstskattelagen. Förslaget innebär alltså inte någon ändring i sak utan är endast en anpassning till terminologin i inkomstskattelagen. Vid fastställande av inkomst enligt de nämnda bestämmelserna i studiestödslagen är det fråga om att summan av överskott i respektive inkomstslag skall läggas samman. I stället för att i studiestödslagen använda uttrycket inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital bör således i stället uttrycket överskott i inkomstslagen tjänst, näringsverksamhet och kapital införas.

Motsvarande bestämmelser om inkomst finns i studiestödslagen (1973:349). Den lagen upphör att gälla den 1 juli 2001, då den nya studiestödslagen träder i kraft. Bestämmelserna i den gamla lagen gäller dock fortfarande i fråga om studiestöd som avser tid före ikraftträdandet av den nya lagen. Det är i huvudsak bestämmelser om återbetalning av studielån och återkrav av studiemedel som behöver tillämpas även efter den 1 juli 2001. Ett tillägg bör göras i punkten 1 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till den nya lagen av vilket det framgår att samma inkomstbegrepp gäller vid tillämpning av den gamla lagen.

5.4 Samordning av vissa studiestöd

Regeringens förslag: Övergångsbestämmelserna till studiestödslagen skall kompletteras med bestämmelser som avser samordning mellan olika studiestöd för den som får särskilt vuxenstudiestöd (svux) eller särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (svuxa) under den tvååriga övergångsperioden.

Skälen för regeringens förslag: För att en studerande inte under samma tidsperiod skall kunna uppbära olika typer av studiestöd behöver övergångsbestämmelserna till den nya studiestödslagen kompletteras. I den nya lagen finns en övergångsbestämmelse, punkten 2, som reglerar möjligheten att få svux eller svuxa under en tvåårig övergångsperiod. Det innebär att sådana vuxenstudiestöd kommer att kunna betalas ut för tiden fram till och med den 30 juni 2003. Av 4 kap. 3 § studiestödslagen (1973:349) framgår att studiemedel inte får beviljas eller tas emot för samma tid som andra typer av stöd, bl.a. svux, lämnas. En motsvarande bestämmelse finns i 3 kap. 25 § studiestödslagen (1999:1395). I den bestämmelsen har dock inte svux tagits upp, eftersom detta stöd inte kan lämnas enligt den nya lagen. Med anledning av att sådant vuxenstudiestöd dock kan lämnas under den tvååriga övergångsperioden bör punkten 2 i övergångsbestämmelserna kompletteras med en bestämmelse som innebär att studiemedel enligt den nya lagen inte kan lämnas samtidigt med svux.

Om svux lämnas med stöd av punkten 2 i övergångsbestämmelserna till den nya lagen skall 7 kap. i den gamla lagen tillämpas. I 7 kap. 20 § i den gamla lagen finns en bestämmelse om samordning mellan svux och

studiemedel enligt den gamla lagen. Av 2 § lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa framgår att denna samordningsbestämmelse skall tillämpas även såvitt gäller svuxa. Punkten 2 i övergångsbestämmelserna till den nya lagen bör kompletteras med en bestämmelse som innebär att 7 kap. 20 § i den gamla lagen skall tillämpas på motsvarande sätt såvitt gäller svux eller svuxa och studiemedel enligt den nya lagen. Prop. 2000/01:107

6.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde

8 §

Införandet av paragrafen innebär att Landsorganisationen i Sverige (LO) och Tjänstemännens Centralorganisation (TCO) anförtros förvaltningsuppgiften att pröva frågor om fördelning av statliga bidrag till enskilda studerande som deltar i korttidsstudier. Förslaget har behandlats i avsnitt 4.

6.2 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Bilagan

Ändringen i bilagan innebär att offentlighetsprincipen skall tillämpas på den del av LO:s och TCO:s verksamhet som utförs med stöd av 8 § i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde, dvs. rör hanteringen av bidrag till studerande som deltar i korttidsstudier. Förslaget har behandlats i avsnitt 4.

6.3 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

11 kap.

34 §

Av ändringen i *andra stycket* framgår att sådant bidrag vid korttidsstudier som fördelas av LO eller TCO med stöd av lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde eller av Statens institut för utbildningsstöd (Sisus) skall vara skattefritt. Förslaget har behandlats i avsnitt 4.

3 kap.

9 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att rätten till studiemedel i form av studielån begränsas, när den studerande uppnår en viss ålder. Från och med det kalenderår då den studerande fyller 41 år får studielån lämnas under högst det antal veckor som anges för respektive ålder, den s.k. lånetrappan. I antalet veckor skall räknas in de veckor som den studerande tidigare har haft studielån.

Paragrafen har nu delats upp i tre stycken. Ändringen i *andra stycket* innebär att vissa tidigare studielåneveckor inte skall räknas in vid bedömningen av om nya studielåneveckor kan lämnas.

Tidigare studielån som har lämnats för studier på grundskolenivå skall inte alls räknas in.

När det gäller tidigare studielån för studier på gymnasienivå gäller följande. Det antal studielåneveckor som motsvarar vad som redan har skrivits av med stöd av bestämmelserna i 4 kap. 22 § studiestödslagen skall inte räknas in. Enligt nämnda paragraf kan studielån som har lämnats för studier i sådan utbildning som avses i 3 kap. 2 § andra stycket samma lag – för att den studerande skall få grundläggande eller särskild behörighet för grundläggande högskoleutbildning – skrivas av till viss del, om låntagaren senare har beviljats studielån för studier i sådan utbildning som avses i 3 kap. 2 § första stycket. I sådant fall får en sjätte-del av det lånade beloppet jämte ränta som avser det första lånet skrivas av för varje 40 poäng som kan ingå i en högskoleexamen och som låntagaren har genomfört med godkänt resultat. Den sammanlagda avskrivningen får dock omfatta högst hälften av det först lånade beloppet. En studerande som först fått studielån för gymnasiestudier och som därefter får studielån för högskolestudier får alltså en del av sitt ”gymnasielån” avskrivet, om den studerande visar att 40 poängs högskolestudier (som kan ingå i en högskoleexamen) har genomförts med godkänt resultat. Ändringen i *andra stycket* i 3 kap. 9 § innebär i ett sådant fall att den del som motsvarar antalet avskrivna studielåneveckor inte skall räknas in vid bedömningen av rätten till fortsatta studielån enligt 3 kap. 9 §. Denna bedömning skall göras varje gång en ny ansökan om studielån prövas, utifrån hur lånesituationen just då ser ut för den studerande.

Avskrivning av lån enligt 4 kap. 22 § får inte ske beträffande sådana lån som har lämnats samtidigt med att det högre bidraget enligt 3 kap. 13 § har lämnats. I det här avseendet, när det gäller rätten till fortsatta lån efter 41 års ålder, skall dock sådana lån behandlas som om de hade varit avskrivningsbara. Det innebär att det vid bedömningen av om en studerande har rätt till fortsatta lån enligt 3 kap. 9 § skall bortses även från sådana studielåneveckor som skulle ha kunnat ge rätt till avskrivning, om inte det högre bidraget hade lämnats.

Förslagen har behandlats i avsnitt 5.1.

Ändringarna är en följd av de nya termer och uttryck som används i inkomstskattelagen (1999:1229). Förslagen har behandlats i avsnitt 5.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ändringen i *punkt 1* är en följd av de nya termer och uttryck som används i inkomstskattelagen (1999:1229). Förslaget har behandlats i avsnitt 5.3.

Ändringarna i *punkt 2* avser samordning mellan olika studiestöd under den tvååriga övergångsperiod som särskilt vuxenstudiestöd och särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa kan lämnas. Förslagen har behandlats i avsnitt 5.4.

Den nya *punkten 2 a* innebär att Centrala studiestödsnämnden i vissa fall kan bevilja korttidsstudiestöd och internatbidrag till studerande även för tid efter den 1 juli 2001. Det gäller studerande som före nämnda datum har påbörjat en utbildning med sådant stöd, men som avslutar utbildningen först därefter. Stöd kan dock lämnas längst till och med den 31 augusti 2001. Förslaget har behandlats i avsnitt 4.

Den nya *punkten 3 a* innebär att vissa högskolestuderande som påbörjat sin högskoleutbildning med studiemedel före den 1 juli 2001 skall kunna få studiemedel beviljade med stöd av bestämmelserna i 4 kap. 8 § första stycket i 1973 års lag även efter den 30 juni 2003 (punkt 3 i övergångsbestämmelserna). Det gäller studerande som före den nu pågående högskoleutbildningen har bedrivit andra högskolestudier med studiemedel och som därför kommer att bedriva mer än 240 veckors högskolestudier för att kunna avsluta den nu pågående utbildningen. I sådant fall skall en bedömning kunna göras av om det föreligger särskilda skäl för att lämna studiemedel i mer än 240 veckor (sex år). Förslaget har behandlats i avsnitt 5.2.

Ändringen i *punkt 5* och den därtill anslutande nya *punkten 5 a* motsvarar de ändringar som föreslagits i 3 kap. 9 §. Förslagen har behandlats i avsnitt 5.1. Ändringarna berör de studerande som har fått studielån eller återbetalningspliktiga studiemedel för studier på gymnasienivå enligt 1973 års studiestödslag och som ansöker om studielån för högskolestudier enligt 1999 års studiestödslag. På samma sätt som enligt 3 kap. 9 § skall lån som har lämnats för studier på grundskolenivå inte räknas in i den s.k. lånetrappan i 3 kap. 9 §. Vad gäller lån för studier på gymnasienivå skall dessa inte räknas in om lånet har skrivits av med stöd av 8 kap. 11 § i den gamla lagen, dock bara om lånet har lämnats för sådana studier som ger grundläggande eller särskild behörighet för högskolestudier. Det skall även bortses från sådana studielån och återbetalningspliktiga studiemedel som bara på grund av att de lämnats i form av särskilt vuxenstudiestöd eller särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa inte kan skrivas av med stöd av 8 kap. 11 § i den gamla lagen, om lånen har lämnats för sådana studier på gymnasienivå som ger grundläggande eller särskild behörighet för grundläggande högskoleutbildning. Varje gång en ny ansökan om studielån prövas skall en bedömning av rätten till studielån göras, utifrån hur den aktuella lånesituationen ser ut för den studerande.

Maximala antalet låneveckor för dem som är 41 år eller äldre vid studiernas början, beroende på tidigare antal utnyttjade låneveckor med maximalt lånebelopp.

Maximalt antal möjliga låneveckor		Antal tidigare veckor med studielån								
		Exempel 1			Exempel 2			Exempel 3		
		80 veckor på gymnasial nivå			120 veckor på gymnasial nivå			100 veckor på grundskole- och 120 veckor på gymnasial nivå		
Ålder vid studiernas början	Inga tidigare veckor med studielån	Nuvarande regler	Enligt förslag	Skillnad Förslag - Nuläget	Nuvarande regler	Enligt förslag	Skillnad Förslag - Nuläget	Nuvarande regler	Enligt förslag	Skillnad Förslag - Nuläget
41	220	140	180	40	100	160	60	0	160	160
42	200	120	160	40	80	140	60	0	140	140
43	180	100	140	40	60	100	40	0	100	100
44	160	80	107	27	40	60	20	0	60	60
45	140	60	73	13	20	20	0	0	20	20
46	120	40	53	13	0	0	0	0	0	0
47	100	20	20	0	0	0	0	0	0	0
48	80	0	0	0	0	0	0	0	0	0
49	60	0	0	0	0	0	0	0	0	0
50	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* Såvitt gäller gymnasial nivå avser exemplen studier som bedrivits med studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395).

Kommentarer:

Av tabellen framgår att föreslagna förändringar möjliggör fler låneveckor för dem mellan 41 och 46 år. Av exempel 3 framgår att förslagen har störst betydelse för dem som tidigare studerat med studielån på grundskolenivå. I detta exempel är skillnaden i lånemöjlighet mellan nuvarande och föreslagna regler maximalt så stor som 160 veckor vid 41 års ålder.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 mars 2001

Närvarande: statsrådet Hjelm-Wallén, ordförande, och statsråden Thalén, Winberg, Ulvskog, Sahlin, von Sydow, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén, Ringholm

Föredragande: statsrådet Thomas Östros

Regeringen beslutar proposition 2000/01:107 Bidrag vid korttidsstudier och vissa andra studiestödsfrågor